

سوالات درس چهار مطالعات اجتماعی نهم

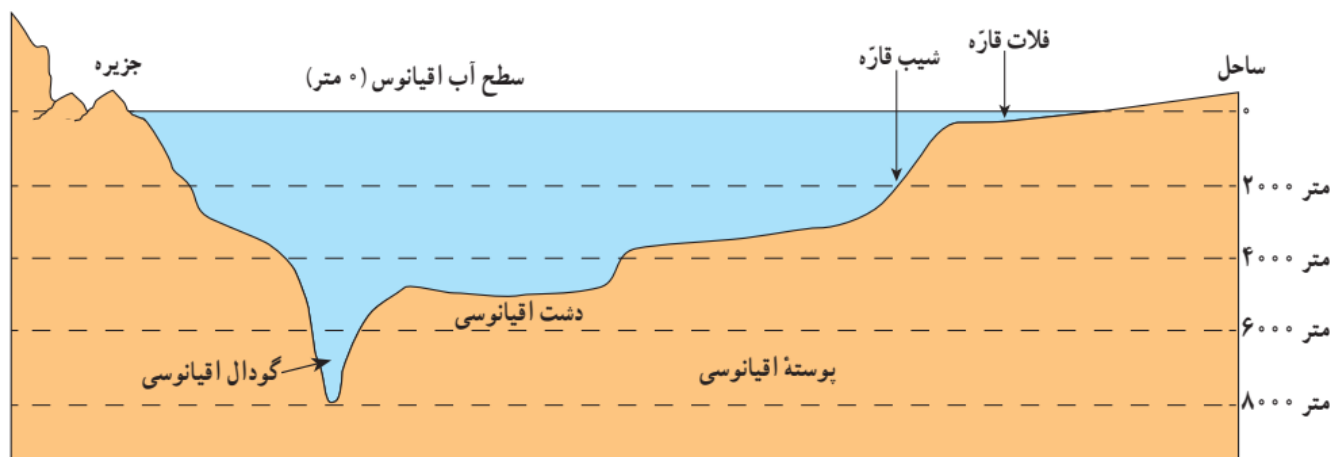
ص ۲۱

۱) پنج مجموعه ی بزرگ آبها کدامند؟ اقیانوس آرام ، اقیانوس هند ، اقیانوس اطلس ، اقیانوس منجمد شمالی ، اقیانوس منجمد جنوبی

نکته: اقیانوس آرام پهناورترین اقیانوس کره زمین است (تصور کنید مساحت آن ۱۰۰ برابر کشور ایران است!) این اقیانوس عمیق ترین اقیانوس جهان نیز هست. عمیق ترین نقطه آبهای جهان در این اقیانوس قرار دارد

۲) چه عواملی کاوش های علمی و مطالعه در باره ی اقیانوس ها و بستر آنها را با دشواری های زیادی روبرو می کند؟ فشار زیاد آب ، تاریکی ، دمای کم در اعماق آب

نکته: این تصویر مهم است:

ص ۲۲

۳) فلات قاره (ایوان خشکی) چیست؟ در جاهایی که اقیانوس ها با خشکی تماس دارند ، اغلب ناحیه ای کم عمق با ژرفایی کمتر از ۲۰۰ متر دیده می شود که به آن فلات قاره (ایوان خشکی) می گویند

۴) فلات قاره ها از چه نظر اهمیت دارند؟ از نظر وجود منابع سرشار نفت و گاز - وجود جزایر ماهیگیری

۵) **شیب قاره چیست؟** بعد از فلات قاره ناگهان شیب زیاد می شود به این بخش شیب قاره می گویند.

نکته: حرکات آب دریا به صورت موج، جزر و مد و جریان های دریایی است

نکته: جریانهای دریایی گرم و سرد بر آب و هوای مناطقی که از مجاورت آنها عبور می کنند تأثیر می گذارند. همچنین، محل تلاقی آبهای گرم و سرد از مهمترین مناطق صید ماهی جهان است

۶) **(فعالیت ۱) با توجه به نقشه صفحه ۲۱ بگوئید نیوفوندلند و شرق ژاپن که از مناطق مهم ماهیگیری جهان هستند، در محل تلاقی کدام جریان های دریایی قرار دارند.** نیوفوندلند:

جریان لابرادر و جریان گلف استریم - شرق ژاپن: جریان ایاشیو و جریان کوروشیو

۷) **(فعالیت ۲) چرا سفر به اعماق اقیانوسها دشوارتر از صعود به قله هاست؟ چند دلیل ذکر کنید؟** به دلیل فشار زیاد آب . تاریکی . عدم تجهیزات کافی. حرکت در آب سخت تر از هوا است ، چون مولکولهای مایع بهم نزدیک ترند تا هوا

۸) **اقیانوس ها برای انسان ها چه فواید و اهمیتی دارند؟** اقیانوسها یکی از منابع مهم تأمین غذا برای انسان هستند - اقیانوس ها امکان حمل و نقل کم هزینه تر میلیون ها تن بار را با کشتی ها فراهم می آورند - اقیانوس ها همچنین به طور غیر مستقیم منبع تأمین آب شیرین برای ساکنان جهان اند

۹) **انسان ها چگونه اقیانوس ها را تخریب می کنند و به آنها آسیب می زنند؟** سالیانه چند میلیون تن زباله های سمی کارخانه ها، پلاستیک و مواد تجزیه نشدنی به اقیانوس ها ریخته می شود - صید بی رویه و انبوه ماهی ها، بدون آنکه فرصت تولید مثل برای آنها فراهم شود

ص ۲۴

نکته: جو یا هواکره لایه ای از گاز است که از سطح زمین تا ارتفاع حدود ۳۰۰۰ کیلومتری اطراف سیاره ی زمین را در بر گرفته است. جو مخلوطی از گازهای مختلف نیتروژن (۷۸٪) ، اکسیژن (۲۱٪) و سایر گازها مانند دی اکسید کربن و بخار آب است

۱۰) **پایین ترین لایه ی هواکره چه نام دارد و اهمیت آن را بنویسید؟** پایین ترین لایه، که نزدیک به سطح زمین است، وِردسپهر(تروپوسفر) نام دارد. تشکیل ابرها و بسیاری از تغییرات آب و هوایی در این لایه صورت میگیرد

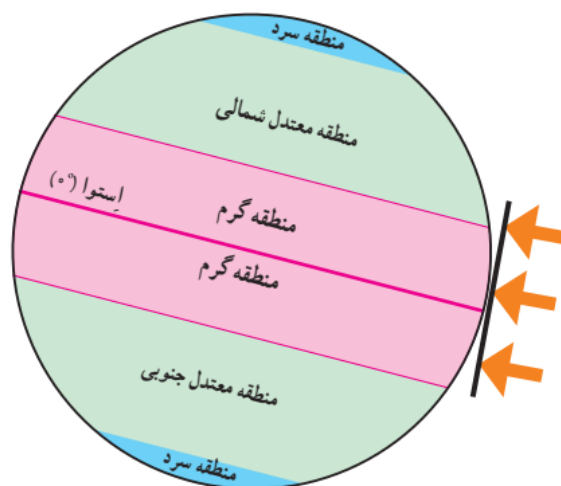
ص ۲۵

۱۱) **عوامل مؤثر بر آب و هوای جهان را بنویسید؟** زاویه تابش خورشید و عرض جغرافیایی - دوری و نزدیکی به اقیانوس ها و دریاها - ارتفاع از سطح زمین - فشار هوا و جریان باد

۱۲) زاویه ی تابش خورشید چه تاثیری بر آب و هوا دارد؟ سرزمین های نزدیک استوا اشعه عمودی خورشید را دریافت می کنند اما هرچه از استوا به طرف قطب ها پیش می رویم، تابش خورشید مایل تر می شود. در نتیجه، گرمای کمتری به زمین می رسد

۱۳) به طور کلی یکسان نتابیدن خورشید به سطح زمین، سه منطقه را در روی زمین پدید می آورد آنها را بنویسید؟ منطقه گرم در دو طرف استوا تا مدارهای رأس السرطان و رأس الجدی - منطقه ی معتدل شمالی و جنوبی - منطقه ی سرد در مجاورت قطب ها

نکته: شکل زیر مهم است:

۱۴) عرض جغرافیایی چه تاثیری بر آب و هوا دارد؟ هرچه از مدار استوا (صفر درجه) به سمت عرض های جغرافیایی بالاتر حرکت کنیم، دمای هوا کاهش می یابد و در نواحی مجاور قطب ها کمترین میانگین دمای سالانه دیده میشود

۱۵) نزدیکی به اقیانوسها و دریاها چه تاثیری بر آب و هوا دارد؟ خشکی ها زودتر از آنها گرم میشوند و سریعتر گرمای خود را از دست می دهند. آنها بیشتر از خشکی ها گرما را در خود ذخیره می کنند. به همین سبب، اقیانوسها و دریاها موجب اعتدال دمای نواحی مجاور خود در زمستان و تابستان می شوند و گرما و سرمای مناطق را کاهش می دهند

ص ۲۶

نکته: هرچه از شهرهای نواحی داخلی به سمت شهرهای مجاور اقیانوس می رویم، سرمای زمستان کمتر می شود.

۱۶) **جریان های دریایی آب گرم و سرد چه تاثیری بر آب و هوا دارند؟** عبور جریان های

دریایی آب گرم از کناره ی کشور ها موجب می شود که سرمای در زمستان کاهش پیدا می کند . به عکس عبور جریان های آب سرد موجب بروز سرمای شدید در کناره ها می شود

۱۷) **ارتفاع از سطح زمین چه تاثیری بر آب و هوا دارد؟** در لایه وردسپهر (نزدیک ترین لایه جو به

زمین) هر چه از سطح زمین بالاتر می رویم دمای هوا کم می شود. بنابراین، در نواحی مرتفع و بر فراز قله ها و کوهها و دامنه ها دما پایین تر از نواحی پست است.

نکته: فشار هوا را با دستگاههای فشارسنج اندازه گیری میکنند

۱۸) **باد چگونه به وجود می آید؟** هوا همیشه از جایی که فشار بیشتری دارد به سمت جایی که فشار

کمتری وجود دارد جریان می یابد و به این ترتیب باد به وجود می آید

نکته: پراکندگی کانون های فشار (مناطق فشار زیاد و مناطق فشار کم) از عوامل مهم جریان عمومی هوا و

تغییرات آب و هوایی در مناطق مختلف است.

نکته: دانشمندان معتقدند که طی صد سال گذشته، میانگین دمای زمین نسبت به قبل افزایش یافته است

۱۹) **یکی از علل مهم افزایش دما در کره ی زمین چیست؟** یکی از علل مهم افزایش دما ، زیاد شدن

خودروها و افزایش فعالیت های صنعتی است که از سوخت های فسیلی استفاده می کنند و

موجب آلودگی هوا و افزایش گازهای گلخانه ای در هواکره می شوند

نکته: یکی از دلایل توجه ویژه به انرژی هسته ای در کشور ما ، علاوه بر کاربردهای پزشکی، کمک به

کاهش آلودگی است

ص ۲۲

۲۰) **گرم شدن کره ی زمین چه پیامدهای ناخوشایندی دارد؟** ذوب شدن یخهای قطبی، بالا آمدن

آب دریا، به زیر آب رفتن نواحی ساحلی و جزیره ها یا افزایش و طولانی شدن دوره های خشکسالی در نواحی گرم و خشک، افزایش سیلاب

۲۱) **(فعالیت ۸) چرا کوهنوردان در ارتفاعات زیاد ممکن است با مشکلات تنفسی روبه رو**

شوند؟ در ارتفاعات بالا ، تراکم هوا تغییر می کند – هوا رقیق می شود. هوای رقیق به همان اندازه هوای بسیار فشرده و متراکم سطح دریا پر از اکسیژن نمی باشد.

۲۲) **(فعالیت ۸) چرا در هواپیما، قبل از شروع پرواز، نحوه ی استفاده از ماسک اکسیژن به**

مسافران آموزش داده می شود؟ به علت تغییر فشار هوا در ارتفاعات بالا

۲۳) دمای شهر برازجان ۲۵ درجه است. دما در قله ی کوه گیسکان با ارتفاع ۲۰۰۰ متر چند درجه است؟

$$۲۰۰۰ \div ۱۰۰۰ = ۲$$

$$۲ \times ۶ = ۱۲$$

$$۲۵ - ۱۲ = ۱۳$$

۲۴) اگر دمای هوا در کوهی با ارتفاع ۳۰۰۰ متر در نزدیکی یک شهر ۱۰ درجه باشد. دما در آن شهر چند درجه است؟

$$۳۰۰۰ \div ۱۰۰۰ = ۳$$

$$۳ \times ۶ = ۱۸$$

$$۱۰ + ۱۸ = ۲۸$$

ابراهیم حسین پور